

בסימן פ"ו. ואם כן פנים חדשות באו לכאן ונתבטלה מירשת האם והוא הדין בביצה בן פקועה האפרוח הנולד הוי פנים חדשות ומי התירו, מה שאין כן בבן פקועה בבהמה שעובר ירך אמו וכיון שגשחטה היא הותר הוא.

אבל למה להעמיס ראיות בדבר המפורש כמו שכתבתי, ואיני יודע איך פרסם דמיונו בדבר ולא הזכיר לקוראיו את עיקר הדברים אפילו ברמז וכאילו בא לעשות תורה לעצמו.

יהודה הרצל הנקין

רב אוזרי

וכפשוטת הגמרא הרי עדיין לא נוצרו סימני הולד ולא תועיל עדיין שחיטת האם, וכל שכן בעוף בביצה שאינה אלא מים בעלמא כמו שכתבו הפוסקים ממסכת חולין דף ס"ד עמוד א' ועיין ביורה דעה סימן פ"ו.

ועוד בזה מה שכתב בדרך ההגיון אינו כלום, שאפילו אם תאמר ששחיטת האם פעלה בביצה הלא ביצת טריפה אסורה מן התורה ואפילו הכי אפרוח הנולד ממנה מותר שאין האפרוח נולד מן הביצה עד שנסרח והוי כעפרא בעלמא כמו שאמרו במסכת תמורה דף ל"א עמוד א' וגם זה הובא בש"ך וט"ו

סימן כח

עוד בענין הנ"ל ויחס דרשות להלכות

כ"ב תמוז תשל"ו
לניל

שיש לדון בכל מקרה בלי הכללות, ולגבי בן פקועה אין מי שחולק שהדרשה היא דרשה גמורה ואין לנו בהלכה אלא לפי מגבלות הדרשה ובבהמה בלבד. תמה אני שאם לפי רעיונו שהכל תלוי בעובר ירך אמו מנין למדו לאסור דמות עוף וחסר פרסות וכי אינם ירך אמם. ויותר תמה אני כיון שבא בתחילה לדון להלכה, הנה גם לפי דבריו יש מחלוקת אם הטעם הוא משום עובר ירך אמו או לא וכבר הגו כותב שהענין מסובך, ואם כן אי אפשר לצאת מידי ספק דאורייתא ולחומרא. אבל באמת אין כאן שום ספק שאין בן פקועה בעוף כלל וכפי הדרשה שהיא דרשה גמורה כדברי הפוסקים וכמו שמוכח מתוך הדיון בגמרא.

גם דבריו בביצת טריפה תמוהים, וכי אינה אסורה מן התורה לכל הדעות ולדוגמה באם נתגלתה שהאם היתה טרפה מלידה שאז כל הביצים שהטילה אסורות למפרע וכן הכלים שנתבשלו בהם וכדין חלב בהמה כמו שכתב הרמ"א בסימן פ"ו. ואף על פי כן תרנגולת הגדלה מאותה ביצה יכולה להיות כשרה ופנים חדשות באו לכאן, ומכאן כתבתי שאפילו אם שחיטת האם פועלת בביצה נתבטלה הפעולה כשנפכת לאפרוח, ולא השיב על זה מאומה ואין

קבלתי מכתבו הענייני. אולם תמה אני גם על דרכו בחקר התלמוד, כי אין דברי בעל ספר דורות ראשונים מוסכמים וראה לדוגמא בספר מבוא למשנה פרק ג' והעירתי לזה אשתי היודעת בספרים אלה. ומה שר' הלוי ז"ל היה ירא שמים גדול, אנחנו מחזיקים כל תלמידי החכמים לישרים וצדיקים ולא לפי זה נקבע את המסקנה. ברם לדעתי אין שום חדוש אם נאמר שהלכות קדמו לדרשות, וכי בכל מקרה שאמר תנא הלכה מתוך דרשה לא ידעו את ההלכה מקודם? אלא בימי אבלו של משה וכן לפרקים שכחו הלכות עם טעמיהן בצדן ולפעמים שכחו רק הטעמים והדרשות אבל לא ההלכות ובאו תנאים וחדשו הדרשות והשיבו עטרה ליושנה. הרי אנחנו מבדילים בין דרשה גמורה לבין אסמכתא ואין מי שיעלה על הדעת שכל הדרשות הן אסמכתאות, אלא כשחדשו התנאים את הדרשות מהן קבעו שאינן אלא אסמכתאות ומהן קבעו שהן דרשות גמורות להלכה, שאף אם נודעה ההלכה גם מקודם שוב גילו מקורה בדרשה ונקבע בסיס הענין בדרשה ושוב ההלכה מוגבלת בדרשה. ופשוט

שום ענין אריכות מחלוקת הראשונים במעורה בגידים לזה.

גם מה שכתב שלא דייקתי במאמרו, אדרבה כל מה שהסתפק שם היה בקביעת השלב המוקדם בגידול ביצים שאז יש לשחוט האם לדבריו ואילו שבעיקר קיים דין בן פקועה בעוף כתב בהחלטיות ולזה אין שחר. ובחומר המשוכפל מוקדם כתב שיש לברר הענין אצל בעלי הוראה ואילו קיים עצת עצמו לא היה נכשל בכך. לכן עצתי היא שימחר

ויבטל מה שכתב בענין בן פקועה בעוף ולא רק מפני מודה ועוזב אלא שכל עוד שהנו כורך ההצעה בעוף עם ההצעה בבהמה לא יתיחסו ברצינות גם למה שכתב בבהמה, וכתבתי שבבהמה ההצעה לגדל עדרים כשרה על פי ההלכה אף על פי שבהנהגה לא נראה לי לעשות כן.

יהודה הרצל הנקין
רב אזורי

סימן כט

כתם בצבע ברוי"ן בבגד שאינו מקבל טומאה הבא מן המקור

בי"ה, שבט תשל"ז

לכל הפחות בכתמים שמדרבנן כמו שהביא בדרכי תשובה שם סעיף קטן ג'.

איברא לפי מה שהאריך בסדרי טהרה בסימן ק"צ סעיף קטן צ"ג שלדעת רש"י ותוספות וסיעתם במה שמוכח שבא מן המקור אפילו כתם בלי הרגשה אינו מדרבנן אלא מדאורייתא, שוב אינו מועיל מה שראתה בבגד שאינו מקבל טומאה. אבל האחרונים לא הודו לו, שבשלחן ערוך בעל התניא שם סעיף קטן כ"א לא כתב כן וכן בחכמת אדם כלל צ"ט בבינת אדם אות ט' ובערוך השלחן סימן קפ"ג אות מ"ח דחו דבריו, ובלחם ושמלה בסימן ק"צ בחלק לחם סעיף קטן ל"ה העתיק דברי הסדרי טהרה אבל בשמלה סוף סעיף קטן א' פרש באופן אחר.

שאלה באשה מקבוץ אחד שמצאה כתם ביותר מכגריס בתחתונים שאינם מקבלים טומאה, והכתם היה מבפנים באופן שמוכח שבא מן המקור כיון ל"התחתונים היו בדוקים. ולא הביאה את הכתם כי בתחילה לא שמה לו לב וכשנמלכה לשאול לא היה בידה, אבל אמרה שהיה כצבע חום והראתי לה צבעים ואמרה שהכתם היה כצבע קפה.

ולע"ד במה נחשוש שכיון שהיה בגד שאינו מקבל טומאה לא גזרו בו כיורה דעה סימן ק"צ סעיף י' וכן נאמנת אשה לאמר כזה ראיתי ואבדתי כסימן קפ"ח סעיף ב', ובדם בצבע ברוי"ן שהוא קפה * הרבה אחרונים אוסרים אבל הרבה מתירים

* (הג"ה) בשיר השירים פרק א' שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו' אל תראני שאני שחרחרת ששזפתני השמש עכ"ל אלמא קודם שזוף אינו גופל עליהן לשון שחור, ומן הסתם היה להן עור כצבע הספרדים היום וכבני ישראל בזמן המשנה עיין במסכת נגעים פרק ב' משנה א', ועל כן בחום בהיר כזה שהוא חום-צהבהב אין לחשוש למראה דם. אבל בחום עמוק כשל ערמונים מסתפינא להקל כיון שהכתוב קורא לזה שחור ושחרחרת וגם החוש מעיד שדם יבש נוטה לזה. והנה הפוסקים נקטו לשון ברוי"ן בלע"ז כיון שמה שאנחנו קוראים חום אינו

מופיע בתנ"ך ובתלמוד, שבבראשית פרק ל' וכל חום בכשבים וגו' עכ"ל פרושו דומה לאדום ועיין בפרש"י, ובתלמוד אין לשון חום אלא שחום והוא גם כן לשון אדום במסכת בבא בתרא פרק ה' במשנה, ואם כן איזה שם נתנו למה שאנחנו קוראים חום אלא בודאי נכלל בלשון שחור. והוא שחור דיהה וטהור מדין התלמוד, אבל כיון שאין אנחנו בקיאים לכן יש לטמא בעד כל ברוי"ן בצבע ערמונים או קפה בלי חלב, ועיין בדרכי תשובה וכן עיקר לע"ד ושלא כהמקילים היום לאחר ג' ימים.